

הכל חייבים בקריאת מגילה

11. מגן אברהם סימן תרפט ס"ק ה
ה אינם מוציאות. ול"ד לנ"ח דשאני מגיל' דהוי כמו קריאת התורה (סמ"ג) פי' ופסול' מפני כבוד הצבור ולכן אפי' ליחיד אין מוציא' דלא פלוג

12. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרפט סעיף ה
ועוד טעם אחר יש בזה דהנה רבינו הרמ"א כתב בסעיף ב' די"א דאם האשה קוראה לעצמה מברכת לשמוע מגילה שאינה חייבת בקריאתה עכ"ל וביאור הדברים דהמדרכי ריש מגילה הביא דבה"ג גורס נשים חייבות במשמע מגילה ולא בקריאתה ולפ"ז א"ש התוספתא שהבאנו בסעיף א' דנשים פטורות ממקרא מגילה משום דחייבה הוי רק בשמיעה ולפ"ז א"ש מה שאין מוציאות אנשים מפני שאינן חייבות בקריאה אבל עיקר העניין אינו מובן דלמה בשמיעה חייבות ולא בקריאה ונ"ל דבה"ג ס"ל דא"א לומר דמטעם שאף הן היו באותו הנס יהיה חיוב גמור כאיש דא"כ למה לן על חיוב מצה לנשים הקישה דבל תאכל חמץ בפסחים [מ"ג]: לימא מטעם דאף הן היו באותו הנס [תוס' מגילה ד'. ד"ה שאף] אלא וודאי דמטעם זה אינו חיוב גמור כאיש לקריאה אלא די בשמיעה

13. משנה ברורה סימן תרפט ס"ק ח
(ח) אם האשה קראה וכו' - ועיין במ"א שמצדד דלא תקרא לעצמה כלל רק תשמע מהאנשים. וכ"ז ביש לה ממי לשמוע אבל אם אין לה מי שיקרא לפנייה תקרא היא לעצמה במגילה כשרה ומברכת אקב"ו [לשמוע מקרא מגילה] [ח"א]:

14. דרשו
וברמ"א הנוסח הוא לשמוע מגילה וכן דעת הגרש"ז אויערבך ... מאידך, דעת הגרי"ש אלישיב שתבר "לשמוע מקרא מגילה" כדי לצאת ידי השיטות הסוברות שנשנים חייבות בקריאה.

15. משנה ברורה סימן תרצב ס"ק יא
ויקראנה לנשים אחר שיצא מביהכ"נ דמצוה שיצא בעצמו בקריאת הצבור אכן אם מכיין שלא לצאת באותה קריאה שפיר דמי לצאת אח"כ בקריאת הצבור. וכשהוא מברך לנשים טוב שיברך לשמוע מגילה כי יש פוסקים שסוברין דאשה אינה חייבת בקריאה רק לשמוע:

16. שו"ת ציץ אליעזר חלק יט סימן סז
(ב) עוד מסתפק ושואל וז"ל: הרמ"א פסק שנשים שקוראות מגילה לא יברכו על מקרא מגילה אלא לשמוע משום שלא נצטוו לקרוא, ולא הבנתי מאי שנא מכל מצוות עשה שהזמן גרמן שנפסק להלכה שאם בכל זאת מקיימות את המצוה מברכות כרגיל וצ"ע עכ"ל.

ונראה לתרץ בפשיטות, דכאן שאני, דבכל מ"ע שהז"ג הא ליכא בהן צד של חיוב לנשים ובאין רק מצד של קיבלו עליהן, ותיקנו ע"ז (לסוברים שיכולות לברך) שיוכלו לברך גם מצד זה של קיבלו כמטבע הברכה אבל משא"כ כאן בקריאת מגילה, אם נאמר שחיובן של הנשים הוא רק בשמיעה, נמצא דיש כאן ב' צדדים. צד של חיוב ממש שהוא השמיעה, וצד של קריאה שנובע רק מצד של קיבלו (להרצות בכך), וא"כ מאי עדיפא שיברכו נוסח ברכה שתשמע לצד החיוב שהיא השמיעה, או שתשמע לצד המנהגא שהיא הקריאה? הרי בודאי שצריכה לברך נוסחת ברכה שתשמע ממנה צד חיוב ושמברכים על חיובן בזה ולכך פוסק הרמ"א שפיר דאם קוראה לעצמה דמברכת לשמוע מגילה מפני שאינה חייבת בקריאה, ובשמיעה היא חייבת, לכך צריכה לברך על החיובא שהיא השמיעה. וה"ה גם כשאחר קוראה לפנייה להוציאה יד"ח מברך נמי "לשמוע" כדפוסק המג"א בסימן תרצ"ב סק"ה ומשנ"ב שם ס"ק י"א.

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ד עמוד א

ואמר רבי יהושע בן לוי: נשים חייבות במקרא מגילה, שאף הן היו באותו הנס. (שאף על הנשים גזר המן להשמיד להרוג ולאבד מנער ועד זקן טף ונשים וגו').

2. רמב"ם הלכות מגילה וחוכמה פרק א הלכה א

קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים, והדברים ידועים שהיא תקנת נביאים, והכל חייבים בקריאתה אנשים ונשים וגרים ועבדים משוחררים, ומחנכין את הקטנים לקרותה, ואפילו כהנים בעבודתן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה

3. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרפט סעיף א
הכל חייבים בקריאתה, אנשים ונשים וגרים ועבדים משוחררים; ומחנכים את הקטנים לקרותה.

4. משנה ברורה סימן תרפט ס"ק א

(א) ונשים - ואף דהקריאה היא דבר שהזמן גרמא מ"מ חייבות שאף הן היו באותו הנס דמתחלה היתה הגזירה גם עליהם כדכתיב בקרא. ולכן צריך האיש לקרותה בביתו לפני הבתולות והמשרתות ובקצת מקומות נוהגין שהם הולכות לביהכ"נ לעזרת נשים לשמוע הקריאה אכן צ"ע איך יוצאין שם נשים דא"א לשמוע שם כדיון:

5. תלמוד בבלי מסכת ערכין דף ג עמוד א

לאותו נשים, וכדר' יהושע בן לוי, דאמר ר' יהושע בן לוי: נשים חייבות במקרא מגילה, שאף הן היו באותו הנס. (שחייבות במקרא מגילה וכשרות לקרותה ולהוציא זכרים ידי חובתם.)

6. טור אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרפט

ובה"ג כ' אף על גב שחייבות במקרא מגילה אינן מוציאות לאנשים

7. תוספות מסכת ערכין דף ג עמוד א

לאותו נשים - שחייבות במקרא מגילה וכשרים לקרות ולהוציא זכרים ידי חובתן ל"ה אבל בה"ג לא פסק הכי ומביאין ראיה מן התוספתא וזה לשונם הכל חייבין במקרא מגילה ... נשים ועבדים וקטנים פטורין מקריאת מגילה עד כאן לשון התוספתא וההלכות גדולות הוסיפו אלא שחייבין בשמיעה לפי שהכל היו בספק להשמיד ולהרוג ולאבד.

8. בית יוסף אורח חיים סימן תרפט

והיה דערכין יש לומר לפי פירוש הלכות גדולות דהא דקאמר נשים כשרות במקרא מגילה פירוש להוציא נשים כמותן ונראה לראבי"ה דנשים מברכות על משמע מגילה ואפילו אי קרו לעצמן

9. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרפט סעיף ב

אחד הקורא ואחד השומע מן הקורא, יצא ידי חובתו ... וי"א שהנשים אינן מוציאות את האנשים. הגה: וי"א אם האשה קוראה לעצמה מברכת: לשמוע מגילה, שאינה חייבת בקריאה (מדרכי פ"ק דמגילה).

10. מאמר מדרכי סימן תרפט ס"ק ב

(ב) והוא שישמע ממי שהוא חייב בקריאתה משמע דכל אותם שהזכיר בס"א שחייבים בקריאתה בכלל והילכך נשים מוציאות את הנשים והיא סברת רש"י ז"ל ודעימיה וזהו שסיים מרן ז"ל וי"א שהנשים אינן מוציאות

17. ילקוט יוסף קצוש"ע אורח חיים סימן תרפט - שהכל חייבים בקריאת המגילה סעיף ט

ט. יש מהאשכנזים שנוהגים שנשים מברכות קודם המגילה "לשמוע מגילה" במקום "על מקרא מגילה". אולם מנהג כל קהלות הספרדים שאף בקריאת המגילה לנשים יש לברך על מקרא מגילה. וכן מנהג כמה מקהלות האשכנזים.

18. תשובות והנהגות כרך ו סימן קסג

לענ"ד נראה דיש לנשים לברך "על מקרא מגילה" כאנשים, חדא, שהרי דעת רבינו הגר"א והפר"ח שנשים מברכות על מקרא מגילה דס"ל דחייב הנשים הוא בקריאה, וזהו ג"כ דעת הרמב"ם ועוד הרבה ראשונים דמעיקר הדין אשה יכולה להוציא איש בקריאת המגילה שהאשה חייבת בקריאה כאיש, וא"כ למה תברך "לשמוע מגילה" שמפרשת בנוסח הברכה שכוונתה לקיים רק מצות שמיעת המגילה ולא תחשוש לדעת הרמב"ם והגר"א ועוד קדמונים דס"ל שחייבה הוא בקריאה. ועוד שאפי' אם נימא דנשים אינן חייבות בקריאה רק בשמיעה, מ"מ למה לא תוכל לכוון לקיים גם מצות קריאה ולברך עלה וכמו שמברכות על שאר מ"ע שהזמ"ג שפטורות. אבל למעשה בטלה דעתי נגד האחרונים שהורו כרמ"א, ולכן אני מורה לשואלים שתברך לשמוע מגילה, מיהו לעצמי הוריתי לאשתי זצ"ל שתברך על מקרא מגילה].

19. רמ"א אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצה סעיף ד

ואשה חייבת במתנות לאביונים ומשלוח מנות, כאיש; ואשה תשלח לאשה, ואיש לאיש; אבל לא בהפך, שלא יבא איש לשלוח לאלמנה ויבואו לידי ספק קידושין, אבל במתנות לאביונים אין לחוש.

20. משנה ברורה סימן תרצה ס"ק כה

(כה) ואשה חייבת וכו' - שכולן היו באותו הנס וצריכה היא לשמוח ולשמח לב אביונים וכתוב קימו וקיבלו היהודים וגו' וגם נשים בכלל. וכתב המ"א לא ראיתי נזהרין בזה ואפשר דוקא באלמנה אבל אשה שיש לה בעל בעלה משלח בשבילה לכמה אנשים ומ"מ יש להחמיר:

21. פרי חדש אורח חיים סימן תרצה סעיף ד

ואשה חייבת במתנות לאביונים כו'. אין דין זה מחוור, ד"איש" כתיב [אסתר ט, כב] ולא אשה, ומנין לו זה, וכתב הריק"ש [ערך לחם] ששום פוסק לא כתב כן:

22. דף על הדף מסכת בבא קמא דף קט עמוד ב

וכתב בשו"ת שבות יעקב (ח"א סי' מ"א) דדברי הרמ"א ברורים, דודאי גם נשים היו באותו נס, דמה"ט נשים מחויבות במקרא מגילה, וגם אצל מנות כתיב וקבלו עליהם היהודים גם הנשים בכלל, ומה דמקשה בפר"ח דהא כתיב משלוח מנות איש לרעהו דמשמע איש ולא אשה לק"מ, דהא איתא בפ"ק דקדושין (ל"ב) ת"ר איש אמו ואביו תראו, אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר תיראו הרי כאן שנים, א"כ מה ת"ל איש, איש סיפק בידו לעשות אשה אין סיפק בידה לעשות מפני שרשות אחרים עליה,

23. קיצור שולחן ערוך סימן קמב סעיף ד

גם הנשים חייבות במשלוח מנות ומתנות לאביונים, משלוח מנות תשלח אשה לאשה ואיש לאיש, אבל מתנות לאביונים יכולה גם אשה לשלוח לאיש וכן בהיפוך. קצת נשים סומכות על בעליהן שהן שולחים גם בשבילן, ואינו נכון אלא יש להחמיר.

24. פסקי תשובות אורח חיים סימן תרצה אות טו

כוונתו שיש להחמיר שהאשה בעצמה תשלח מש"מ לחברותיה, ותתן בעצמה מתנות לאביונים ולא תסמוך על

בעלה, ומ"מ אף באופן שסומכת על בעלה ששולח בשבילה היינו דווקא כשהבעל אומר לאשתו שהוא שולח בשבילה וכמו"כ יאמר למקבלים שמשלוח מנות זה הוא גם מאשתו ואין כאן חששא דחייבה כיון שזה ממשפחה למשפחה

25. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצד סעיף ב

ויראה לי דאיש ואשתו שניהם יוצאים בשני מתנות דכגוף אחד הם אבל בנו ובתו הסמוכים על שולחנו חייבים ליתן בפני עצמם

26. דרשו

ואף שכתב הרמ"א שאין לאשה לשלוח מנות לאיש, דעת הגרש"ז אויערבך שכששולחים משלוח מנות ממשפחה למשפחה אי לחוש, וכן דעת הגר"ש אלישיב